

РЕШЕНИЕ

№ 8767

гр. София, 05.03.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, ХХVIII КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ,
в публично заседание на 06.02.2026 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Деница Митрова

**ЧЛЕНОВЕ: Атанас Николов
Вената Кабурова**

при участието на секретаря Милена Чунчева и при участието на прокурора Десислава Кайнакчиева, като разгледа дело номер **10460** по описа за **2025** година докладвано от съдия Вената Кабурова, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 208 и сл. от Административнопроцесуалният кодекс.

Образувано е по повод касационна жалба, подадена от Общинска служба по земеделие – „Западна“ чрез адв. С. срещу Решение № 11534/16.06.2025 г. по гр. дело № 41071/2023 г., на Софийски районен съд, 125 - ти състав, с което е отменен протокол № 200/24.07.2018 г. на ОСЗ С., постановен по заявление вх. № 17280/26.11.1991 г., в частта по раздел II и е признато правото на възстановяване на собствеността с план за земеразделяне на наследниците на Б. В. Т. върху подробно описани в решението имоти, находящи се в землището на [населено място].

В касационната жалба се излагат твърдения за неправилност на обжалваното съдебно решение, като постановено при съществени нарушения на процесуалния и на материалния закон. Навеждат се доводи за това, че са налице безспорни доказателства, от които категорично се установява, че цялата наследствена маса, която е притежавала Б. Т., е била възстановена по двете преписки, въз основа на документи за собственост, като е подкрепена на това твърдение се цитира и заявеното от вещото лице в разпита му пред Софийски районен съд.

Ответникът – Т. К. И., представляван от адв. Г., счита жалбата за неоснователна, а решението на СРС правилно. В писмен отговор се акцентира върху обстоятелството, че следва да се прави разлика между възстановените по Е. регистър земеделски земи на наследниците на В. В., между които е и Б. Т. и тези земеделски земи, които Б. лично е притежавала и е внесла в ТКЗС, които също попадат в землището на [населено място], но в различни местности, граници и съседи и могат да бъдат възстановени с план за земеразделяне.

Прокурор от Софийска градска прокуратура дава заключение за основателност на жалбата.

След като се запозна с обжалваното съдебно решение, обсъди наведените касационни основания и доводите на страните, Административен съд София – град, XXVIII касационен състав, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

Касационната жалба е подадена в срока по чл. 211, ал. 1 АПК и от надлежна страна, която има правен интерес от обжалването, поради което е процесуално допустима.

Разгледана по същество касационната жалба е неоснователна по следните съображения:

В атакуваното решение първоинстанционният съд правилно е установил фактическата обстановка въз основа и след анализ на събраните по делото писмени и гласни доказателства. С протокол № 200 от 24.07.2018 ОСЗ-С. е взела решение, с което се отказва възстановяване на собствеността с план за земеразделяне на следните имоти: ниви от 2.000 дка ниви, III кат. м.Б., ниви от 0.500 дка III кат.м. Б., ниви от 1.000дка, IV кат. М.Татарка, ниви от 3500 дка, IV кат., м.Обреца, ниви от 1.000 дка, IV кат., м. Г., ниви от 1.000 дка, м. Барите , ливади от 2.000 дка, IV кат, м. М., ливади от 1.000 дка, IV кат., м. Г., ниви от 1.000 дка, IV кат., м. Л. бара, ливади от 1.000 дка, IV кат. м. Л. бара, ниви от 1.000 дка, IV кат. м. Твърдако. Като мотиви за постановения отказ ОСЗ е посочила: собствеността върху имотите в землището на [населено място] се възстановява съгласно деклариран имоти в Е. регистър от 1946 г., съгласно удостоверение № 222/31.10.1996г., издадено от кметство Т., Б. И. притежава имот в размер 5,7 дка / партида 42 от Е. регистър на [населено място] от 1949г./, в Е. регистър на [населено място] от 1946г. на Б. Т. няма деклариран имоти. Съгласно удостоверение № 54/20.6.1996г. на ТКЗС Ч., [населено място], в архива съществува молба –декларация при влизане в ТКЗС за 12,1дка на името на Б. К. И., записани като обща площ без местности.

Решението било връчено на Т. И. на 13.8.2018г.

Видно от удостоверение за наследници Б. Т. е оставила за наследници по закон Е. К. И., Т. К. И. и В. К. К.. Видно от удостоверение за идентичност на лице с различни имена, лицата: Б. В. Т. и Б. К. И. са едно и също лице.

По заявление № 19613/4.8.1992г. на наследниците на Б. И., с протокол № 19613/13.1.1997г. ОСЗ Нови Искър е признал и определил за възстановяване с план за земеразделяне имоти: 1,60 дка в м. Обреца, 1,2 дка в м Г., 0,7 дка в м. Барата – общо 3,5 дка. По тази преписка е издаден протокол № 761/12.2.1993 г. за размер и категории на земеделски земи, правото на собственост върху които ще се възстановява чрез план за земеразделяне в землището на [населено място], като е признато и определено за възстановяване право на собственост с план за земеразделяне на 1,6 дка, четвърта категория, м. Обреца, 1,2 дка, четвърта категория, месността Г., 0,7 дка, четвърта категория , емността Барата – общо 3,5 дка.

По същата преписка, № 19613/4.8.1992г. е постановено решение № 100-2/10.3.1999г., с което е възстановено правото на собственост с план за земеразделяне на наследниците на Б. И., върху нива 3,801 дка м. Обреца, имот № 029023, с плана за земеразделяне, посочени граници.

Издаден е протокол 19613/16.11.1998г., с която е признато право на собственост с план за земеразделяне върху 2,2 дка в м. Обреца, 1,6 дка в м. Под Убреца, общо 3,8 дка, като е отказано признаване на правото на възстановяване с план за земеразделяне върху 1,200 дка в м. Г., и 0,7 дка в м. Под барата, с мотиви, че имотите не попадат в сегашните граници на землище Т., копие от преписката е препратено на ПК Нови Искър, като с това решение решението от 13.1.1997г. е отменено.

С молба от 17.05.2018г. Т. И. е поискал от ОСЗ „Нови Искър“ да се произнесе отново и да преразгледа преписка с вх. №17280/1991 и негова молба с вх. №01- 676/19.04.2017г. С Решение, влязло в сила на 5.12.2001 по гр. дело №2381/2001, СРС, 43 състав е прогласена нищожността на

решение № 17000/10.08.2000 по преписка по заявление вх.№17280/91 на ПК „Нови Искър“ и е задължено ПК „Нови Искър“ отново и с валидно решение да се произнесе по същото заявление.

С протокол № 17000 от 10.08.2000 ОСЗ-С. е взела решение, с което се отказва възстановяване на собствеността с план за земеразделяне на следните имоти: ниви от 2.000 дка ниви, III кат. м.Б., ниви от 0.500 дка III кат.м. Б., ниви от 1.000дка, IV кат. М.Татарка, ниви от 3500 дка, IV кат., м.Обреца, ниви от 1.000 дка, IV кат., м. Г., ниви от 1.000 дка, м. Барите , ливади от 2.000 дка, IV кат, м. М., ливади от 1.000 дка, IV кат., м. Г., ниви от 1.000 дка, IV кат., м. Л. бара, ливади от 1.000 дка, IV кат. м. Л. бара, ниви от 1.000 дка, IV кат. м. Твърдако

С нотариален акт, издаден по реда на обстоятелствената проверка на 9.11.1929 г. , том II, №40, регист. 239 нот.дело №30 от 1929г. Б. В. е призната за собственик на 1/3 ид.м. от Нива от 6,6 дка в землището на [населено място], местност Убреца, Нива от 4,9 дка в землището на [населено място], местност Убреца, ливада в м.Надбарата, 1,5 дка, ливада в м. Г. – 2,6 дка, ливада в м. Подубреца, 1,8 дка.

Видно от препис - извлечение от Е. регистър на [населено място] от 1949г., партида 42, Б. И. е притежавала следните земеделски земи: нива Под Убреца, 1,6 дка, Нива Г., 1,2 дка, Нива Под Барата 0,7 дка

Видно от извлечение от емлячен регистър на [населено място], партида 121, наследниците на В. В. притежават непокрити имоти, записани на В. В.: 2,6 в м. Татарка, 0,3 в м. Г., 4,1 в м. Л..

По делото пред СРС е било представено удостоверение от 20.06.1996 г. от заличеното ТКЗС „Ч.“, [населено място], че в архива му съществува молба –декларация от Б. И. при влизане в ТКЗС за 12.100 дка и вноски за инвентар, както и че общинската ПК при район Нови Искър не е издала решение.

Със Заповед № РД – 03-108/2.4.2018. на МЗХ, Общинска служба Земеделие Нови Искър е прекратена и дейността ѝ се поема от Общинска служба земеделие С., като със заповед № РД -03-12920/9.10.2023г. дейността на ОСЗ С. е прекратена, като дейностите ѝ преминават към ОЗС Западна.

С цел изясняване на обстоятелствата по делото СРС е назначил и приел заключение на съдебно-техническа експертиза. Вещото лице А. Д. е депозирала основно и допълнително заключение. В основното заключение, изготвено на 2.8.2024г., се посочва, че по преписка 17280А и емлячен регистър на [населено място] от 1946 г. партида 121, на наследници на В. В. са признати и възстановени три имота с обща площ 7,00 дка. По преписка 19613 на името на Б. И. в землището на [населено място] са признати и възстановени два имота с обща площ 3,800дка; по преписка с номер 17280 в землището на [населено място], на името на Б. са признати два имота с обща площ 1,900 дка, които са възстановени с план за земеразделяне – в поземлен имот 065011. Въз основа документите за собственост, вещото лице сочи, че имотите от местностите Б., М., Л. бара, Твърдако, описани в тях със съседни, не са заснети и за тях няма кадастрален план към датата на сформирани на ТКЗС през 1951г., местоположението им е установено чрез анкетиране, обявено в ДВ, като правото на собственост в тях се възстановява с план за земеразделяне. Имотите, за които е постановен отказът, се намират в землището на [населено място], не са били заснети, за тях няма изработен кадастрален план, съществувал в момента на сформирани на ТКЗС, на място не съществуват трайни топографски елементи, вещото лице приема, че е възможно възстановяване на собствеността в нови реални граници, с план за земеразделяне по чл.18ж, ал.2 ППЗСПЗЗ, но сочи, че не може да се установи въз основа на сочените данни по преписките, колко от посочените в удостоверението, издадено от Държавен архив, за декларирани, внесени от Б. И. 12,1 дка, са били възстановени, в кои местности, площ, колко остават невъзстановени, защото поземлените имоти в това удостоверение не са описани със съответните площи по местности.

По поставената задача - от посочените земеделски земи, останали в дял по протокол от 17.4.1926г., по гр.д.№1463/1923г. на СОС, и протокол на вещото лице, колко са възстановени в посочените местности и с кои решения, вещото лице сочи, че в дела на наследниците на В. В. са включени 16,800дка имоти: нива местността Л., село Славовци, 0,3дка, нива местността Татарка [населено място], 2,200дка нива в м. Крушата, [населено място], нива 6,600дка местността Убреца, [населено място], ливада 3,000дка местността Г., [населено място], ливада 1,900дка, местността Л. бара, [населено място], ливада 1,500дка, местността Под село, [населено място]. По преписка № 17280А и емлячен регистър от 1946 г.,партида 121, на наследници на В. В. са признати и възстановени общо 7,00дка / 2,600дка м. Татарка, 0,300дка местността Г., 4,100дка м.-Л./ по преписка № 19613 на името на Б. И., в землището на [населено място] са признати и възстановени два имота с обща площ 3,800дка / 2,200дка м. Убреца, 1,600дка , същата местност/, по преписка № 17280 в землището на [населено място], на името на Б. Т. са признати два имота с площ 1,900дка /0,700 дка м. Под Барата, 1,200дка м. Г./, възстановени с план за земеразделяне в ПИ 065011.

В о.с.з. вещото лице сочи, че когато в удостоверението от ТЗКС няма местности, начинът за възстановяване е чрез анкетиране, когато собствеността се възстановява с план за земеразделяне. Част от имотите, по удостоверение № 54/1996г. за внесени имоти в ТКЗС, когато се съпоставят с протокол № 1463/1923г, са били възстановени – това се установява по протокол № 200. За да се установят имотите без граници, е необходимо провеждането на анкетиране. Като вещото лице сочи, че такова анкетиране е било проведено.

За да постанови оспореното съдебно решение, СРС се е позовал на ТР № 2/25.06.1996 г. по гр. дело № 2/1996 г. на ОСГК на ВС, съгласно което "В производството пред районния съд по реда на чл. 14, ал. 3 ЗСПЗЗ декларациите с нотариална заверка на подписа представляват годно доказателствено средство, ако са били представени най-напред пред Общинската поземлена комисия, като съдът ще ги цени при проверка на законосъобразността и обосноваването на решенията ѝ. При тази предпоставка Общото събрание на гражданската колегия споделя становището, че те представляват годно доказателствено средство, при това относимо за всеки отделен имот. Не е задължително да се събират гласни доказателства за проверка на верността им, тъй като декларациите с нотариална заверка на подписа са депозираны под страх от наказателна отговорност".

Посочено е, че мотивът на административния орган, че не може да установи границите на внесените в ТКЗС имоти от Б. И., не може да доведе до преграждане на правото на наследниците да възстановят имоти, внесени от наследодателя в ТКЗС по време на кооперирането. Установяването на границите е въпрос на анкетирането, което от експертната на вещото лице се установява, че е било извършвано за местностите Б., М., Л. бара и Твърдако, за които местности е оспореното решение. След като за имотите, посочени в удостоверение № 54/20.6.1996г. на ТКЗС Ч. [населено място], по молба – декларация на Б. И., за внасяне на 12,100дка в ТКЗС, са липсвали други писмени доказателства, то следва да се цени декларацията с нотариална заверка на подписа, представена към заявление № 17280/26.11.1991г., и представения опис на имота на Б., внесен в рамките на ПЗ Ал. В.. Изтъкнато е, че клетвената декларация, като единствено доказателствено средство, следва да се цени и да се приеме въз основа на нея, че правото на собственост е установено с допустимите от закона писмени доказателства, съобразно изложеното в посоченото по - горе тълкувателно решение. Посочва се, че в случая, е налице индиция, че към 1951 г. – годината, когато е започнало кооперирането на имотите в рамките на землището на [населено място], Б. е притежавала право на собственост върху 12,100 дка земеделска земя, които е внесла в ТКЗС, въпреки че представените писмени документи са единствено за 1/3 от дела,

припаднал се по производството по съдебна делба и последвалия констативен нотариален акт за собственост.

Направен е изводът, че границите на имотите се установяват по клетвената декларация, като на основния въпрос, дали за всички заявени по трите преписки имоти има произнасяне, следва да се направи съотношение между заявеното по тях и възстановеното. След като е извършил детайлен анализ на приложените към делото писмени доказателства, в т.ч. и преписки, образувани пред ОСЗ, на извършените съдебно-технически експертизи, СРС е стигнал до заключението, че следва да се признае правото на възстановяване на собствеността с план за земеразделяне на наследници на Б. В. Т., бивш жител на [населено място], върху следните недвижими имоти в землището на [населено място], при установени граници чрез анкетиране: 2 дка нива трета категория, местността Б., граници и съседни: Нанка, път за Славовци, лозя, в рамките на масив 11,12,13,14,15,17,18,19,31,32 и 48, Е. 99133; 0,5 дка нива трета категория местността Б., граници и съседни: път за Славовци и лозя, лице от К., в рамките на масив 11,12,13,14,15,17,18,19,31,32 и 48, Е. 99133; 2 дка ливада четвърта категория в местността М., граници и съседни: до р. К., път, лице от Г. и Ц. Т. от Славовци, масив 74,75,76, Е. 99133; 1 дка нива четвърта категория местността Л. бара четвърта категория, при граници и съседни : Ц. Т., река, път, масив: 24,25,29,32,33,34, Е. 99133; 1 дка ливада четвърта категория местността Л. бара, при граници и съседни: Н. Д., Червена река, път на кръга до брестетата, масив:29,31,32,34,35, Е. 99133; 1 дка нива четвърта категория в местността Твърдако, при съседни Г. Г., Г. Г., К. К., масив 21,22,23, Е. 99133.

Решението е правилно. Съставът на СРС е достигнал до правни изводи, които се споделят и от настоящата съдебна инстанция. Оспореният отказ на ОСЗ да признае правото на възстановяване собствеността на наследниците на Б. Т., е постановен единствено с мотива, че въпреки съществуването на молба-декларация за внесени 12,1 дка в ТКЗС, същите са без посочени граници, а единствено с площ, поради което не могат да се индивидуализират. Правилен е изводът на първоинстанционния съд, че липсата на установени граници на внесените в ТКЗС имоти, не може да прегражда правото на наследниците да искат възстановяване на земите си. Установяването на границите е въпрос на анкетиране, като видно от доказателствата по делото и СТЕ, такова е било извършено.

По така изложените съображения решението на районния съд се явява правилно и законосъобразно постановено, поради което следва да бъде оставено в сила.

С оглед изхода на делото на ответника по касация се дължат сторените пред настоящата инстанция разноски, които са поискани в срока за това и възлизат в размер на 1050 лева (536,86 евро) – адвокатско възнаграждение платено в брой, съобразно представени списък с разноски и договор за правна защита и съдействие № 46 от 17.11.2025 г. Не се споделя възражението на касатора за прекомерност на адвокатското възнаграждение с оглед фактическата и правна сложност на делото, както и обстоятелството, че е проявена процесуална активност, а именно - изготвен е писмен отговор на касационна жалба, като процесуалния представител на ответника се е явил в проведеното пред касационната инстанция съдебно заседание.

Водим от горното и на основание чл. 221, ал. 2 АПК Административен съд София – град, XXVIII к.с.

РЕШИ:

ОСТАВЯ В СИЛА Решение № 11534/16.06.2025 г. по гр. дело № 41071/2023 г., на Софийски районен съд, 125 - ти състав.

ОСЪЖДА Общинска служба по земеделие „Западна“ да заплати на Т. К. И. сумата в размер на 536,86 евро, представляваща разноски по делото.

РЕШЕНИЕТО е окончателно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: